

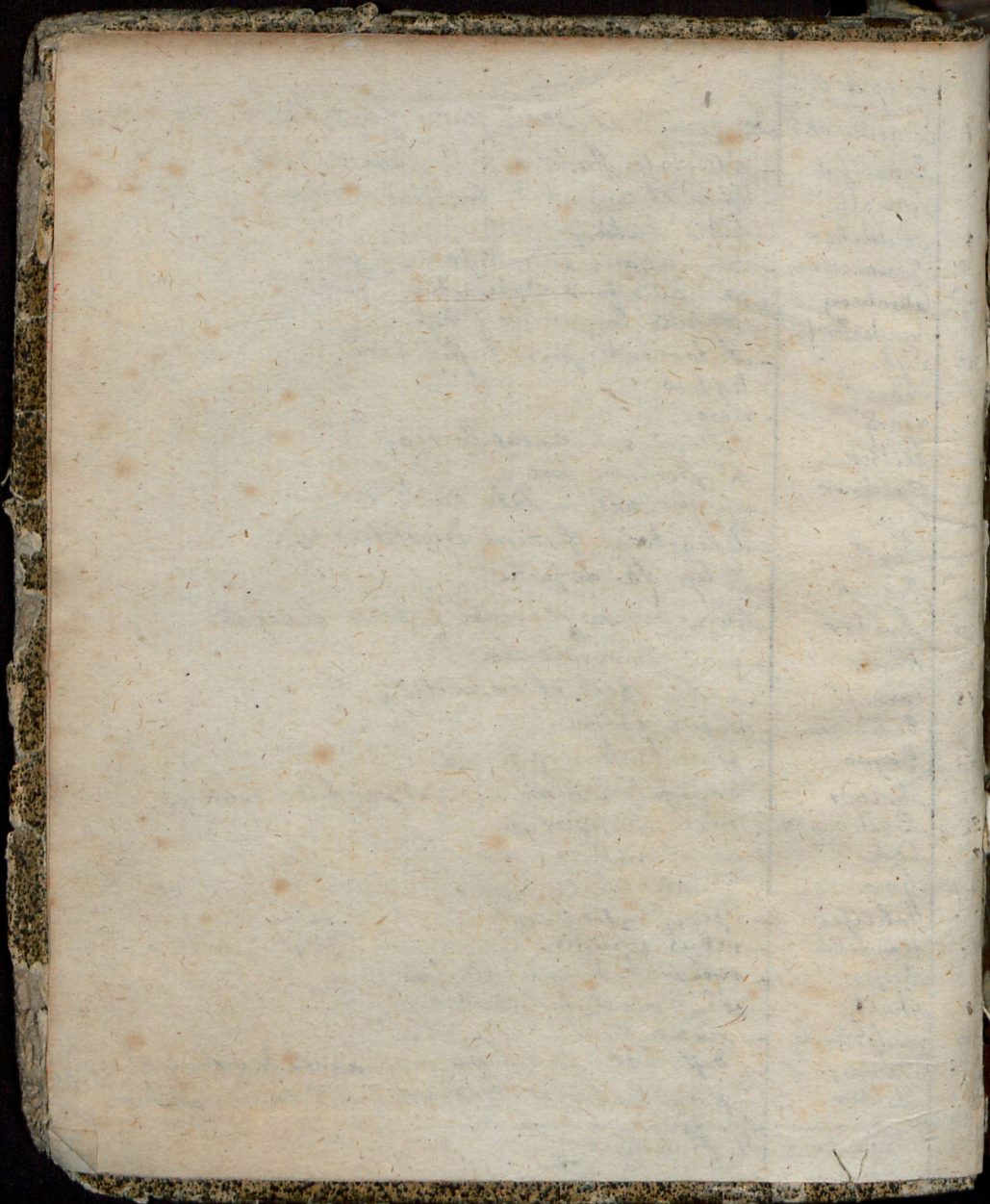
Sammelband

1

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

Nr	Person	Thema
	Brespides	
1	Engelbrecht	De genuinis Decis. juris fontibus in for. Fern.
2	Brennisen	- utilitate studii hist. in jurisprudentia.
3	Schmalz	- legum et consuetud. fontibus praecipuis
4	Muldener	- factis studii iuridici
5	Brunnemam	- compendiarie docendi jurispr. via.
6.	Allenberg	- particulis juris Muhammedici.
7	Wendendorfer	- Resolutio Corporis juris just.
8	Eyben	- Auctoritate juris just. manei.
9	Scharf	- legibus.
10	Kinck	- nigris.
11	Shilber	- sublimi patriciatus honore.
12	Falkner	- Aptionum iur.
13	Carac	- usu iur. nat. in statu civili.
14	Aruck	- derogatione facturae dispositiones.
15	Arauch	- ad leg. A. de iactu
16	Stoeger	- iure commerciorum respicit denegato
17	Fiegler	- iure commerciorum.
18	Locepi	- pretio effect. et amvenitati.
19	Beckmann	- poena ebriorum.
20	Beyor	- protectoribus opificum.
21	Shilber	- acquisit. domini derivativa facto hominis.
22	Beckmann	- iure consiliorum.
23	Coch	- donationibus.
24	Simon	- donationibus.
25	Hoheisel	- Specificationibus.
26	Hornfeld	- rebus derelictis.
27	Beyer	- restaurat. domus ruinosae.
28	Shult	- rebus mere facultatis
29	Luchtbach	- mandatis
30	Thomasius	- diff. inter emtionem cum pacto de retro. &c. pag.
31	Shilber	- poeni sententia ex contractibus in nominat. &c.
32		Non Augustus. Hoff
33	Conrad	- De fiscalibus. J.

6

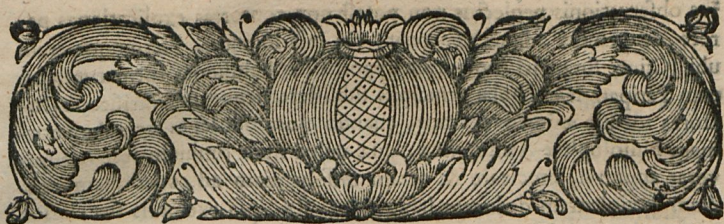
2. D. B. V.

PROGRAMMA
DE
PHILOSOPHIA
JURISCONSULTO-
RUM STOICA,
in
REGIA ACADEMIA FRIDERICIANA
propositum,
occasione
LECTIONUM PRIVATARUM
hac æstate V. D. Anni 1701. habendarum
ab
INERA NOMINATIS.

PROGRAMA
DE
PHILOSOPHIA
JURISCONSULTO-
RUM STOICAE

REGIA ACADEMIA ERDENSIS
LECTIONUM PRIVATARUM
INFRANOMINATIS

Vi ad Jurisprudentiæ nostræ studium accedunt illudque interpretari annuntur, duas in classes generatim haud merito dividi posse videntur. Quidam enim levi brachio illud ipsum aggrediuntur contenti, si ex aliorum scriptis & doctrinis sapiant. Quidam verò rem ex suis propriis enucleare fontibus student non tam respicientes, quidnam communitè tradi soleat, sed ita se gerentes, ut legitimis interpretationis adhibitis regulis in fundamentum inquirent. Equidem in præsentia latari possumus, quod incidimus in ejusmodi tempora, ubi Doctores celebriores classi secundæ sese adscribentes indefessis laboribus eo rem perduxerunt, ut infinitis tenebris discussis ad lucem veritatis pervenire eo rectius jam possimus. Illud interea a pluribus jam observatum fuit, multum adjumenti afferre interpreti cognitionem variarum hypothesium, ex quibus JCti Romani conclusiones suas deduxerunt. Hoc enim constat non eadem veteribus JCtis principia fuisse, quin, sicuti in varias Sectas multi transferant, ita quoq; diversas hypotheses sæpe inter se fovisse & inde in oppositas sæpe dilapsos fuisse conclusiones. In eo tamen magis inter se conveniebant, quod plerique JCtorum Philosophiam Stoicam excolerent, & inprimis, quantum ad Moralia, principia inde peterent, quippe quæ non poterant non Ethnicis arridere, id quod Schilterus (a) aliique jam ostenderunt. Et quid opus est verbis, cum tam infinita exempla in jure nostro occurrant, quæ meras conclusiones & hypotheses ex hac Philosophia contineant, & inde unice genuinam suam recipiant interpretationem. Hujus

[a] *In Manud. Philos. Mor. c. 1. S. 5. seqq.*

jus observationis neglectus non potest non contortas explanationes pa-
 rere, & quantas adhuc pepererit, res ipsa loquitur. Plerumque enim
 ubi Jcti ex singulari Stoicorum hypothese conclusiones formarunt, quæ
 cum Peripateticæ scholæ principiis subsistere nequeunt, mirifice se Do-
 ctiores torfisse animadvertimus, quando ejusmodi leges secundum nor-
 mam Philosophiæ Aristotelicæ, quæ unica tunc omnium fere occupa-
 verat animum, enucleare & veram dissonantiam ad concordiam coac-
 ctam & violentam deducere laborabant. Res ipsa exemplis fiet clarior.
 Intuentibus vel solum *tit. 1. in ff. de Just. & jure.* in singulis fere §§ sese
 sponte offerent talia exempla, quæ unice ex Philosophiâ Stoicâ inter-
 pretanda sunt. Ne jam aliquid moneam de derivatione juris, quam Ul-
 pianus a justitia deducit more Stoico observante Schiltero, (b) nam hoc
 leve est; tantummodo ad famosam illam definitionem juris Naturalis
 provocabo, ubi si Commentarios evolvimus, in ejusmodi labyrinthum
 incidimus, unde egredi vix datur. Vident enim interpretes, vix com-
 mode illam definitionem posse defendi ex principiis Philosophiæ com-
 munit, quæ imbuti sunt, & tamen Stoicæ Philosophiæ principiis destitu-
 ti frustra omnem movent lapidem, ut hanc ipsam ab absurditate libe-
 rent. Convenit vero optime cum principiis Stoicis, quod nec diffidetur
 ipse Huberus in digressionibus suis (c) Duo scilicet occurrunt in definiti-
 one hac consideranda 1. quid intellexerint Stoici per *Naturam* 2. cur
 animalibus jus Naturale adscriperint. Quid per *Naturam* intellexerint
 explicat Stoicorum facile Princeps Seneca (d) inquit: *Quid aliud est
 Natura quam Deus & divina ratio toti mundo & partibus ejus inserta.*
 Neque vero plura hic ex Stoicis allegare opus esse cenfeo, cum jam ab
 aliis ut Justo Lipsio (e) Excell. Dn. Budeo (f) id ipsam ad oculum de-
 monstratum. Deducit simul nos illud Senecæ effatum ad causam ipsam,
 cur jus Naturale adscribi possit bestiis. Nimirum divinam illam essen-
 tiam diffusam per omnia corpora, & toti mundo insertam esse conse-
 bant, diverso modo tamen sese exserentem aliter quidem in hominibus
 aliter in bestiis. Hinc non poterant non rationem adscribere ipsis be-
 stiis, & ita jus Naturale adjudicare eis quod & ipse Pufendorfius
 optime observavit. (g) Ex hoc fundamento deduxerunt postea homi-

A 2

nes.

(b) *cit. l. §. 7.* (c) *lib. 1. c. 11. §. 2.* (d) *IV. De Benef. c. 7.* [e] *Stoic. Phy-
 sol. lib. I. c. 5.* (f) *differt. 1. de Error. Stoic. §. 2. seqq.* (g) *lib. 2. c. 3.
 §. 2.*

nes inter se esse cognatos; quia unius animæ essent facti participes. (h) Florentinus Ictus (i) idem inculcat, dum hominem homini insidiari nefas esse concludit, quod *inter nos cognationem quandam Natura i. e. DEUS, confirmaverit* quæ sententia sano sensu accepta admitti potest, sed cum intimus fontem ejus, unde propullulaverit, indagemus, sub veste pulchraputidum latitat corpus judice Dn. Budeo. (k) Neque tantum in hominibus & brutis hæc Stoicorum substitit assertio, sed toti mundo rationem divinam seu spiritum divinum vel mentem attribuerunt. Præter Senecam hoc testatur ipse Zeno (l) asserens, Deum esse spiritum *διήκων δι' ὅλα τῷ κόσμῳ*. Haud a veritate nos aberraturos putamus, si dixerimus Paulum (m) huc respexisse, dum discernit illa, quæ ex distantibus corporibus sunt ab illis corporibus, quæ uno spiritu continentur. In qua sententia quoque fuisse videtur Pomponius (n) tria genera corporum recensendo, unum quod *continetur uno spiritu, alterum quod ex contingentibus constat, tertium quod ex distantibus*.

De generatione non nasci animas sed insinuari in corpora docebant teste Lactantio (o) h. e. non in utero concipi animam sed extrinsecus imprimi. Hinc foetum in utero partem ipsius uteri esse, non animal asserabant, (p) Non alienus ab hac sententia fuisse videtur Ulpianus (q) iniquens: *partus antequam edatur, mulieris portio est viscerum* & Papinianus (r) partum nondum editum *hominem non rectè dici putat*, & alio loco (s) Ulp. talem *in rebus humanis non esse* diserte fateatur, interim tamen ita fingi. (t)

Sed revertimur ad *tir. ff. de j. j.* ubi deprehendimus definitionem Justitiæ, quæ secundum Ulpianum (u) dicitur *constans & perpetua voluntas jus suum cuique tribuendi*. Ubi Vultejus (x) hic describi justitiam aliquam divinam autumat. Bachovius (y) intelligit justitiam in abstracto consideratam. Alii (z) defectus nonnullos in ea annotant & quis omnes conglomeraret opiniones. Sed incertæ & fluctuantes sunt ple-

rorum-

[h] Dn. Budeus *c. l. (i) in l. 3. de j. & j.* (k) *cit. l. [1] Just. Lips. l. 1. Physiol. Stoic. c. 7.* (m) *l. 24. § 5. ff. d. rei vind.* [n] *l. 30. pr. ff. de usufruc* [o] *Lips. c. 3. c. 18.* [p] *Lips. cit. l. lib. 3. diff. 7.* (q) *l. 1. §. 1. de inspic. Vent.* [r] *l. 9. in f. ff. ad L. Falcid.* [s] *l. 10. §. 1. d. d. V. & P subst.* (t) *l. 7. pr. d. Vent. in poss.* [u] *l. 10. pr. de j. et j.* (x) *ad pr. de j. & j. n. 6.* [y] *ad Tr. Vol. 1. d. 1. th. 1. lit. b.* (z) *Rachel. disp. de Just. universali th. 6. seqq.*

rorumque conjecturæ. Rectius hac in re se gessisse videtur Adrianus Turneb. (aa) asserens Ulpianum hic fuisse æmulum Stoicorum, qui ut vitium inconstantia, ita virtutem constantia meriri solebant, videlicet *summum bonum in habitu virtutis collocantes*. Id aperte Cicero [bb] fatetur inquit: *Zeno primus non virtutis usum modo ut superiores, sed ipsum habitum per se esse præclarum disseruit. Nec tamen virtutem cuiquam adesse, quin ea semper uteretur*. Evidentius Seneca [cc] *Summum bonum in ipso iudicio est & Habitu optima mentis & alibi (dd) Beatum illud in uno loco positum est in ipsa mente stabile grande tranquillum*. Unde rursus Cicero ex mente Stoicorum [ee] virtutem ait esse *constantem & perpetuam vitæ rationem, & alibi [ff] in solis virtutibus ineffe scientiam stabilem atque immutabilem*. Supposuerunt vero porro, virtutes inter se nexas esse (gg) hinc unicuique virtuti necessario eandem formalem rationem attribueri debebant, præsertim quatuor *virtutibus cardinalibus*, quas tantopere urgebant & in pretio habebant, inter quas quoque refertur *justitia*. Hinc nescio, an bene illi faciant, qui ex Aristotele hanc ipsam illustrare satagunt, cum hic (hh) evidenter contrarium asserat, felicitatem scilicet *non in possessione sed usu virtutis, neque in habitu sed actione esse*, quo etiam Huberus [ii] collimare videtur.

Deinde occurrit definitio *Jurisprudentiæ* (kk) ubi rursus variæ deprehenduntur difficultates quomodo *Jurisprudentiæ* possit dici *scientiæ & notitiæ*, quomodo *res divine* intrare possint objectum *Jurisprudentiæ* &c. ? Sed Stoici & horum Æmuli Icti Romani non ita separabant prudentiam a scientiâ uti Aristotelicæ Philosophiæ additi. Evidenter id patet ex loco Plutarchi quem refert Lipsius (ll) ubi ita: *Quid est bonum? non aliud quam prudentiâ. Quid prudentiâ? Non aliud quam scientiâ*. Inde & Seneca (mm) *sine scientiâ divinarum humanorumq; beatum effici non posse* asserit. Cum itaque justitiâ finem *Jurisprudentiæ* esse intelligebant, illam vero esse virtutem cognoverant, & per summum bonum indigitabant, simul quoque talem definitionem *Jurisprudentiæ* formabant, quæ huic fini, justitiæ, esset aptissima. Unde & Philosophiam

[aa] lib. 8. advers. c. 20. (bb) lib. 1. Acad. (cc) de Vita Beata c. 9. [dd] Epist. 74. (ee) lib. 1. de LL. (ff) lib. 4. Acad. [gg] Lipsi. Manud. ad Philos. Stoic. lib. 3. dissert. 4. (hh) lib. 1. Ethic c. 8. [ii] Huber. præl. ad ff. de J. & J. §. 1. inf. [kk] in l. 10. §. 1. de J. & J. [ll] Manud. ad Phil. Stoic. lib. 3. diss. 3. (mm) Epist. 74.

phiam suam per humanarum & divinarum rerum scientiam definiebant, & ipse Cicero (nn) amicitiae definitionem inde exstruxisse videtur.

Ad alia jam transeundum esset, nisi brevitatis, qua intercludimur, institutum prohiberet. Illud tamen saltim adhuc monebimus quod Ulp. in l. 9. §. 7. de pecul. asserit, *Licere servis naturaliter in corpus suum seivire*, omnino dogma Stoicum supponere fatentibus, Wislembachio (oo) & Ungepauero. *Αυτοχειρα* enim secundum Stoicam philosophiam fuisse licitam, ipse faterur Huberus (qq) hanc legem alias defendens, & pluribus deducit Lipsius (rr) Quamvis vero Huberus respondeat, videndum esse non quid Ulpianus sentire potuerit & quid veteres pagani existimaverint, sed an hic locus etiam necessario contineat approbationem *αυτοχειρας*, tamen qua ratione, si regulas bonae interpretationis adhibere velimus, hic locus aliter interpretari possit, non videmus. Communiter quidem urgeri solet, leges non amplius esse considerandas ut Ulpianicas aut Paulinas, sed ut Justinianicas, quod hic Imperator omnia sua fecerit. Verum ita incidimus in Scyllam si volumus vitare Charybdim. Quomodo enim tales Leges, quae Stoica principia pro fundamento habent, secundum Imperatorem sunt intelligendae? Quærere enim licet, cuinam sectae fuerit addictus hic Imperator, an Stoicæ an Peripateticæ, an alii? Antequam id enim expeditum fuerit, ancipites hæremus quomodo leges Paulinas Ulpianicas aut aliorum Ictorum secundum Imperatoris mentem, quam divinare non possumus, interpretari valeamus.

Hæc præfari placuit de Stoica Veterum Ictorum Philosophia, unde satis apparebit, plurimum ad genuinam explicationem legum Romanarum illa adminicula conducere. Et cum mens nostra semper fuerit, eo annitendi, ut genuinum legum sensum in Collegiis nostris erueremus; hinc etiam eadem methodus futuris quoque nostris laboribus mensuram præbebit; de quibus ut eo rectius constet, non dubitavimus in præsentem seriem Nostrorum Collegiorum, ex recepto in Academicis more; exponere, freti cum benevolentia illustris Facultatis juridicæ, tum Generosiss. ac Nobilissimorum Dnn. Commilitonum favore.

JACO-

(nn) de Amicit. (oo) comment. ad tit. de Pecul. lb. ii. (pp) diss. de error. Justinian. §. 23. (qq) in Eunomia ad cit. l. 9. (rr) *Manuduct. ad Phil. Stoic. lib. 3. diff. 22.*

JACOBUS BRUNNEMANNUS, J. U. L. Propediem colophonem imponet Collegio Juris publ. Schwederiano. Absolvit etiam fere dimidiam partem Collegii Disputatorii in quo ventilantur selectæ Controversiæ Gymnasti Polemici Dn. Menckenii. Hoc vero activo tempore B. Struvii Jurisprudentiam Romano Germanicam explicabit. Ad textum Institutionum Imperialium explicandum denuo se accinget unam aut duas horas examini & repetitioni earundem destinans. Perpendens etiam secum utilitatem crebri exercitii disputatorii, propoluit sibi dissertationes de Ratione Statû olim ab Illustri Dn. Cancellario de Jehna editas in Cathedrali denuo deducere, simul ac finis impositus fuerit XII. dissertationibus Juris publici maximam partem jam absolutis, quæ & in causa fuerunt, cur promissa ventilatio tractatus laudati de Ratione Statû in priori programmata facta differenda fuerit. Cæterum non deerit Generosiss. & nobiliss. Dn. Commilitonibus in aliis partibus juris, sive privatim sive privatissime hoc desiderabitur.

JUSTUS HENNINGUS Böhmer J. U. L. adhuc occupatus fuit in collegio examinatorio Lauterbachiano, & cum nonnulli simile collegium examinatorium expetierint, operam dabit, ut & horum desiderio quam primum satisfacere possit. Cæterum Collegium ad Institutiones Justinianeas hac æstate V. D. auspicabitur, annexa Juris Naturæ interpretatione in quem finem Hugonem Grotium, de Jure Belli ac Pacis elegit: In aliisquoque Honoratissimis Dn. Commilitonibus non defuturus.

JACOBUS FRIDERICUS LUDOVICI, J. U. L. claspso semestri hyberno non modo Pandectas sed Institutiones ad Methodum Dn. Hoppii & Dn. Beyeri Auditoribus suis diversis horis privatim prælegit, illisq; lectionibus tandem quoque jus feudale adjunxit. Hac vero æstate ex Auditorum desiderio ad explicationem Pandectarum denuo se accinget ejusdem Dn. Beyeri methodum & facilem & accuratam hic pariter secuturus. Tandem quoque circa festum Pentecostes, si tempus suppetit, integrum cursum juris de novo auspicabitur & de cætero in quibusvis jurisprudentiæ & publicæ & privatæ partibus Honoratissimorum Dn.

Commilitonum desideriis promptissime assurget. Faxit Deus feliciter!

HB 153 961

V. 17

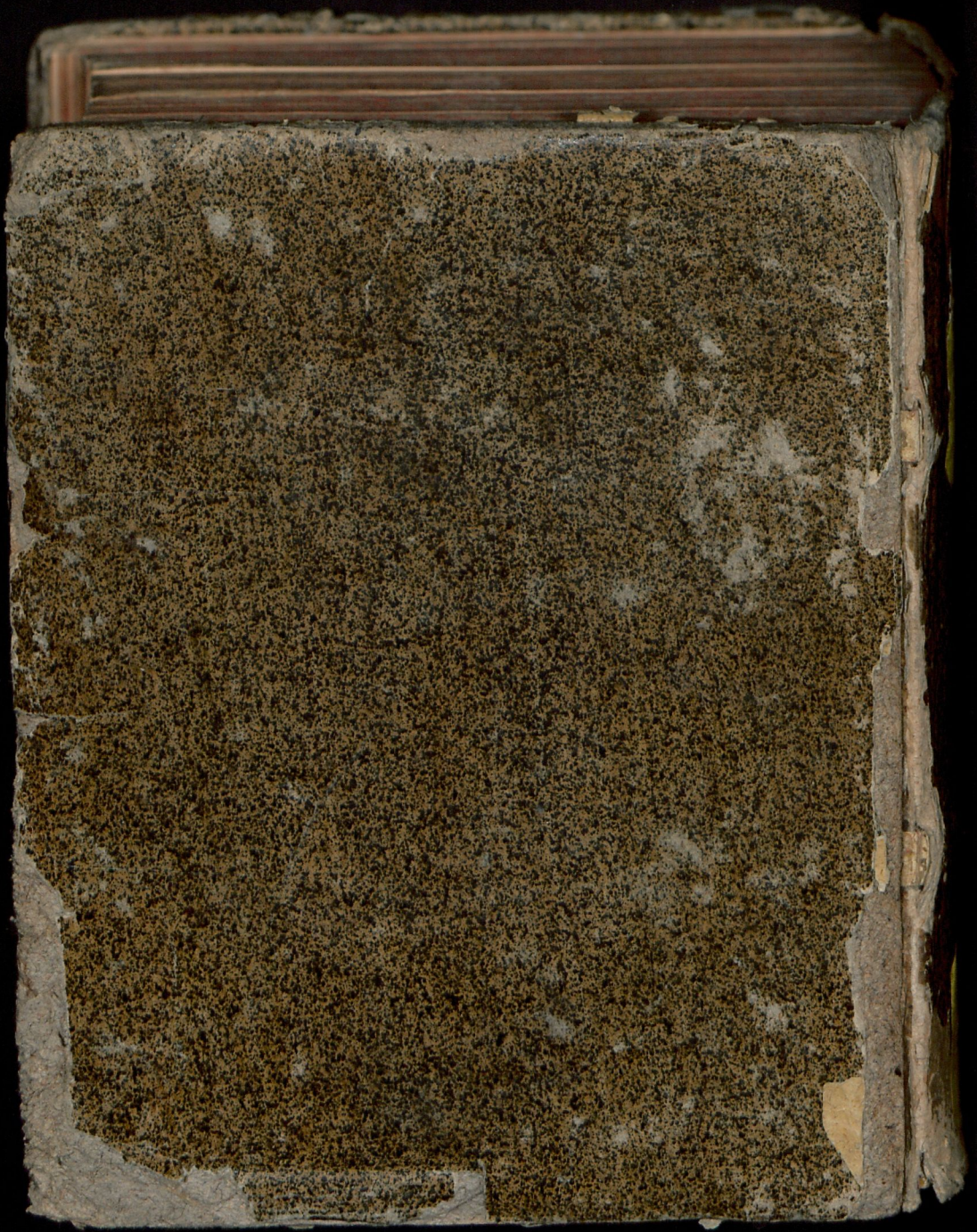
ULB Halle
005 300 959

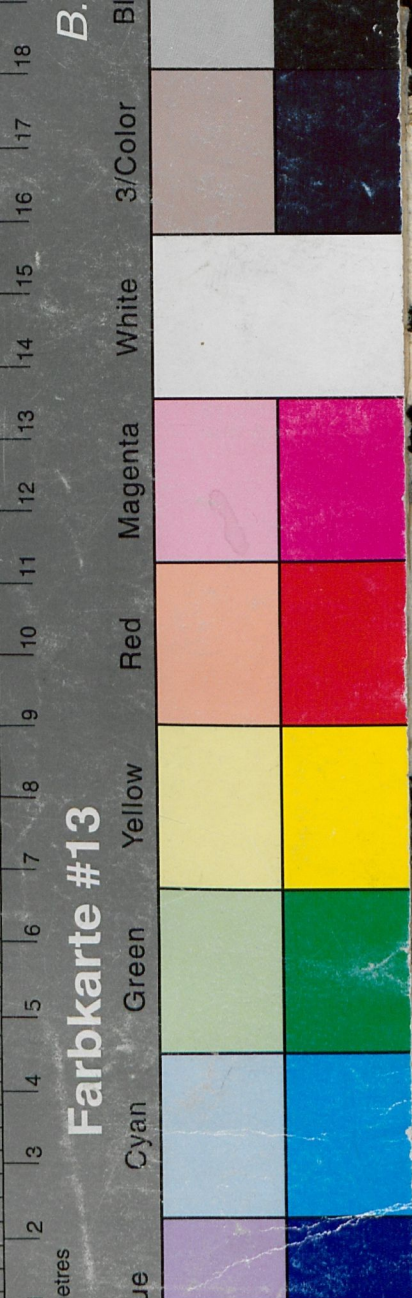
3

2

2. D. B. V.
PROGRAMMA
DE
PHILOSOPHIA
JURISCONSULTO-
RUM STOICA,

in
REGIA ACADEMIA FRIDERICIANA
propositum,
occasione

LECTIONUM PRIVATARUM

hac æstate V. D. Anni 1701. habendarum

ab
INFRA NOMINATIS.